

Betreft: **Niet-confessionele zedenleer**

Ondertekend door:

Voorzitter deMens.nu, Sylvain Peeters

Titel: Niet-confessionele zedenleer (NCZ) is een vak met lef.

De vrijzinnig humanistische levensbeschouwing voerde een lange strijd voor het realiseren van een eigen levensbeschouwelijk vak, de cursus niet-confessionele zedenleer (NCZ).

De vrijzinnig-humanistische koepelorganisatie – deMens.nu – Unie Vrijzinnige Vereniging vzw bestaat nu 45 jaar en ter viering daarvan werd onder meer een studiedag over dat vak georganiseerd. Het thema luidde: BLIJF BIJ DE LES – Niet-confessionele zedenleer – gisteren, vandaag en morgen.

Waarom een studiedag over het vak NCZ?

Leerkrachten staan onder druk en zeker ook de leerkrachten NCZ. Het thema levensbeschouwelijke vakken op school is volop actueel en de vakken staan op de helling. Het is dus tijd dat het debat grondig gevoerd wordt en dat we samen tot enkele éénduidige standpunten komen.

Het spreekt voor zich dat we vanuit de georganiseerde vrijzinnigheid om diverse redenen het vak NCZ een warm hart toedragen en moreel maar ook concreet willen ondersteunen.

Geen ander vak nodig

Het vak is onze poort naar de jeugd. Het is daarenboven ons vak. Anderen hoeven ons niet te komen vertellen hoe vrijzinnig humanisme moet beleefd worden, dat doen we zelf. En we hebben daar ook geen ander vak voor nodig.

Het vak NCZ heeft een bereik van ongeveer 110.000 leerlingen en stelt een 1.450-tal leraren te werk.

NCZ is een vak met lef, een vak waar waarden, burgerschap, verbondenheid en dialoog met andere levensbeschouwingen en met onszelf beklemd worden. In het vak NCZ leer je de maatschappij kritisch benaderen, maak je kennis met andere wereldgodsdiensten, wordt het historisch bewustzijn aangescherpt, leer je argumenteren... en dit alles vanuit een vrijzinnig humanistische invalshoek.

NCZ is een geëngageerd levensbeschouwelijk vak met als methode het principe van vrij onderzoek. Het is de bedoeling de klas tot een gemeenschap van onderzoek te maken. Begrippen zoals gelijkwaardigheid en waardigheid zijn essentieel. Autonomie wordt binnen het kader van de solidariteit geplaatsd. Men komt niet enkel op voor zijn eigen autonomie, maar ook voor die van de andere.

Belang van waarden en verworven rechten

Leerkrachten levensbeschouwelijke vakken die voor de klas staan kennen de levensbeschouwing niet alleen, maar beleven deze ook. Wie kan immers beter uitleggen waar een levensbeschouwing om draait dan iemand die ook die levensbeschouwing aanhangt? Daarom pleiten wij resoluut voor het behoud van de levensbeschouwelijke vakken, omdat zij gegeven worden door leerkrachten vanuit hun eigen wereldbeeld en met aansluitende waarden.

We leven vandaag in woelige tijden en de universele rechten van de mens, waar wij voor staan, komen meer en meer in het gedrang. Verworven rechten, waar we jaren voor gestreden hebben, worden terug in vraag gesteld. Denken we maar aan abortus en de vrouwenrechten, recht op privacy, recht op vrije meningsuiting .. of bv. aan de recente gebeurtenissen in Turkije waar onderwijsmensen, ambtenaren op massale wijze worden afgedankt, en dit op basis van wat...? Ook de persvrijheid komt in het gedrang. Het is allemaal niet meer evident en de strijd is nog lang niet gestreden.

Interlevensbeschouwelijke competenties

Daarom is het essentieel dat levensbeschouwelijke vakken en sterke leerkrachten in het onderwijs nodig zijn. Zij kunnen van onderuit de samenleving – mede door de interlevensbeschouwelijke competenties – mee veranderen. De kinderen van vandaag zijn immers de burgers van morgen.

Wat betreft burgerschap en de oproep tot interlevensbeschouwelijke dialoog is de cursus NCZ niet aan zijn proefstuk toe. Leerkrachten NCZ werken al jaren met hun leerlingen om ze te laten opgroeien tot kritische, verdraagzame wereldburgers. Wat de interlevensbeschouwelijke dialoog betreft nam een leerkracht NCZ in West-Vlaanderen samen met zijn collega's katholieke en protestantse godsdienst in het GO! het initiatief om voor de laatstejaars van het secundair onderwijs een dag rond de verschillende levensbeschouwingen te organiseren. Dit idee werd door de inspectie NCZ meegenomen naar de collega's inspectieleden van de verschillende godsdiensten waarbij een studiedag voor alle leerkrachten levensbeschouwelijke vakken georganiseerd werd. In het onderwijs werden interlevensbeschouwelijke competenties opgesteld. Alle zeggende instanties van de leerkrachten levensbeschouwelijke vakken tekenden een engagementsverklaring dat ze binnen hun respectievelijke vakken aandacht zullen besteden aan die competenties en de dialoog.

Actief pluralisme

De leerkrachten NCZ werken duidelijk vanuit een vrijzinnig humanistisch perspectief bij de begeleiding van jongeren in hun vak. Dit gebeurt steeds in een geest van actief pluralisme. Een levensbeschouwelijk vak kan slechts gegeven worden door iemand met dezelfde levensbeschouwing. Zo niet krijgt men een verborgen curriculum. Jongeren hebben behoefte aan een geëngageerd vak waarbij ze ondersteund worden om hun eigen levensbeschouwing verder uit te diepen en aan een kritisch onderzoek te onderwerpen. Een vak "over" levensbeschouwingen realiseert dit niet.

Velen zijn ervan overtuigd dat actief pluralisme een oplossing kan betekenen voor het beter leren samenleven. Gek genoeg wordt door de voorstanders van de afschaffing van onze levensbeschouwelijke vakken net dit actief pluralisme gebruikt om hun vertoog kracht bij te zetten. Maar het is toch andersom: actief pluralisme toont net de noodzaak aan van levensbeschouwelijke vakken.

Ware dialoog op basis van gelijkheid

Bij de interlevensbeschouwelijke dialoog binnen het officieel onderwijs wordt iedere levensbeschouwing op hetzelfde niveau geplaatst en kan men spreken van een ware dialoog op basis van gelijkheid. Het verhaal van de dialoogschool in het vrije katholieke net doet me echt de wenkbrauwen fronsen. Iedereen is welkom voor de dialoog maar de preferentiële levensbeschouwing blijft de katholieke godsdienst. Men stelt zelfs dat de katholieke identiteit op school verder moet worden uitgediept. Ben ik naïef door te denken dat naast het prachtige begrip van de dialoog ook andere minder verheven belangen een rol spelen, zoals leerlingenaantallen en het aandeel van het katholiek onderwijs op de markt van het onderwijs?

We blijven bij de les

NCZ blijft voor de vrijzinnig humanistische levensbeschouwing belangrijk en moet verder uitgebouwd worden. Een geactualiseerd vak NCZ heeft een emancipatorische kracht om jongeren kritisch te laten nadenken, te werken rond zingeving op basis van de vrijzinnig humanistische waarden. Elke kennis is tijdelijk. Een levensbeschouwing is nooit af. Als mens evolueren we continu.

Als vrijzinnig humanistische organisatie *blijft deMens.nu* en de *vrijzinnig humanistische gemeenschap bij de les niet-confessionele zedenleer* en zullen we alles doen om het vak te ondersteunen en te optimaliseren.

Sylvain Peeters
Voorzitter deMens.nu

Voor meer informatie en reacties:

Voorzitter en woordvoerder deMens.nu,

Sylvain Peeters

Tel 0475 42 84 66

voorzitter@demens.nu

deMens.nu vertegenwoordigt Nederlandstalige vrijzinnig humanistische verenigingen in Vlaanderen en Brussel.